AKBABA

Habeş Cephesinde Tarassut !

YERLİ MALI

GISLAVED

Dünyanın en sağlam

LÂSTİKLERİ

1932 GISLAVED ISTANBUL

GISLAVED

Yerine başka marka veriyorlar: Aldanmayınız.

GISLAVED

markasına dikkat ediniz!

Son moda Kadın Erkek — Çocuk

ŞOSONLARI

Türkiyenin Yerli Mallar Pazarlarında ve umum kundura satan mağazalarda arayınız.

Ağrılara karşı.! En emin çare..

ASPİRİN

2 ve 20 komprimelik ambalajlarda bulunur.

Ambalaj ve komprimelerin üzerinde halisliğin timsali olan ⊕ markasını arayınız.

Basurdan

AMELİYATSIZ YALNIZ

HEDENSA

ile kurtulursunuz. Memeleri kurutur, mahveder, kanı, ağrıyı derhal keser. Bütün dünyada tanınmış ve milyonlarca insanı kurtarmıştır. Bir çok Alman profesörlerinin takdirnameleri kutusu içindedir.

5 kuruş

Beş kuruş nedir, değil mi?

Bazan, sağlığımızın, neşemizin kurtarıcısıdır!

Beş kuruş, bir soğuk almanın korkunç akibetlerine mâni olabilir!

Beş kuruş, nezle, grip, sıtma, ateşleri içinde günlerce yataklarda sayıklamaktan bizi kurtarabilir!

Bunun için, evinizde, daima, tertemiz zarflar içinde beşer kuruşa satılan:

E. NEŞET

KİNİNLERİNDEN BULUNDURUNUZ!

Deposu: İstanbul, Ankara caddesi, No. 88.

ADEMİ İKTİDAR

Ve

BELGEVŞEKLİĞİNE

HORMOBIN

Tafsilât Galata posta kutusu 1255

Sahibi ve Umumî Neşriyat Müdürü
Yusuf Ziya
Basıldığı yer : AKŞAM MATBAASI

Yıl 13 — Cumartesi, **14** *Kânunuevvel 1935* — **Sayı 101**

Müessisleri :
Yusuf Ziya Ortac — Orhan Seyfi Orhon
ABONE : Türkiye için, yıllığı 500, altı aylığı 250, üç aylığı 125 kuruş
ECNEBİ : Seneliği 1000, altı aylığı 500, üç aylığı 250 kuruş
ADRES : İstanbul, Ankara caddesi, AKBABA
Telefon : 22129 Sayısı 10 Kuruş

NASIL EĞLENİYORUZ?

Gazetelerden:
Avrupanın muhtelif şehirlerinden, İstanbulun, her aya mahsus eğlence programları istenmiştir.

Yazan :
YUSUF ZİYA

Hangi birini yazalım ki?.. İstanbulun aylık değil, haftalık; haftalık değil, günlük eğlence programını istemeliydiler.. Hangi saatimiz, hangi dakikamız var ki eğlencesiz geçsin..

Sağa bak, gül.. sola bak, gül..

Şu, yağmurun suladığı rüzgârın süpürdüğü kaldırımlar üstünde bir Holivut züppesi gururile yürüyen Duglas bıyıklı, kübik omuzlu delikanlıya bakınız: Bütün caddeden geçenler gülüyor!

Şu tifo salgınını tekzip ile yok etmeğe çalışan Sıhhiye müdürüne bakınız: Onun bu gayretine, eli oraklı ölüm iskeleti bile, dudaksız dişlerile gülüyor!

Şu plâjların haline bakınız: Bir bardak limonata yetmiş beş, bir şişe bira yüz kuruşa.. Karada yüzenler, denizde yüzenlere gülüyor!

Hâsılı, hepimiz gülüyoruz, her şeye gülüyoruz:

Kışın, belediyenin buz ihtikârına mâni olacağını okuyor, gülüyoruz!

Yazın, belediyenin kömür pahalılığına çare düşündüğünü işitiyor, gülüyoruz!

İ. Galib, operet oynuyor: gülüyoruz!

Vasfi Rıza, facia oynuyor, gülüyoruz!

Gülünç olmıyan bir şey gösterebilir misiniz ki gülmiyelim?

Spor mu?.. Kah, kah, kah, kah!..

Edebiyat mı?.. Kih, kih, kih, kih!..

Musiki mi?.. Hah, hah, hah, hah!..

Resim mi?.. Hih, hih, hih, hih!..

Güneşi taşlıyan centilmen sporculara bak, gül!

Yeni şairlerin vezinsiz şiirlerini oku, gül!

Şişman biraderlerin operetlerini dinle, gül!

Modern ressamların kübik tablolarını seyret, gül!

İstanbulda eğlence mi?.. İstanbulda her şey eğlencedir: Ekmek, su, süt, yağ, kömür, odun, buz, hattâ tifo bile!..

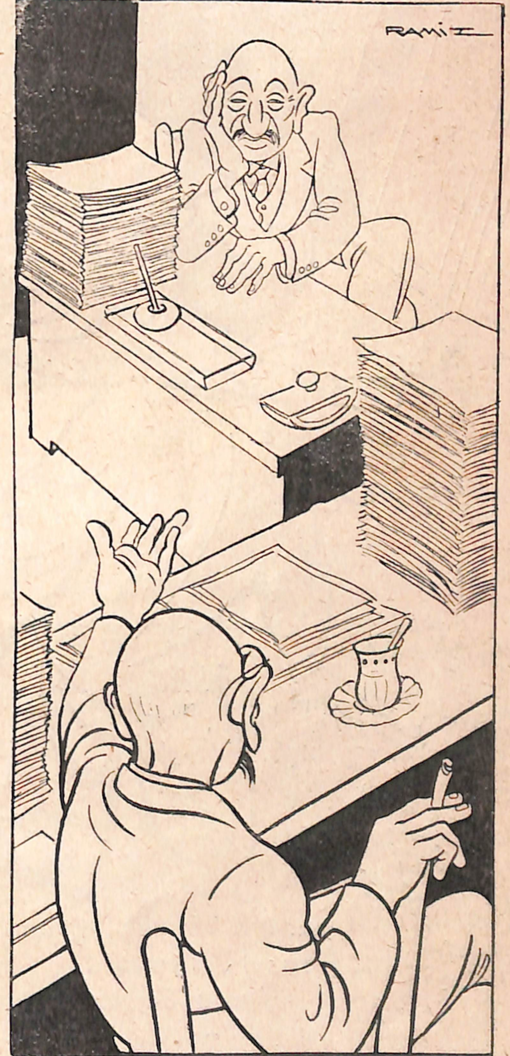
Düşününüz ve gülünüz.. Ne olursa olsun..

Hatırınıza ne gelirse gülersiniz..
Hatırımıza ne gelirse güleriz..

Şairin dediği gibi:
Güleriz ağlanacak halimize!

Yusuf Ziya

İhtisas!

— Tekaüt olunca halimiz yamandır, elimizden bir iş geldiği yok..
— Korkma, kırtasiyeci oluruz!

Stadyomdaki meşhur ayvalı maçtan dönüş:
— On kuruş verdik, içeri girdik, bir liralık ayva topladık!

Yıl 13 — Cumartesi, **14** *Kânunuevvel 1935* — ***Sayı*** **101**

Müessisleri :
Yusuf Ziya Ortac — Orhan Seyfi Orhon
ABONE : Türkiye için, yıllığı 500, altı aylığı 250, üç aylığı 125 kuruş
ECNEBİ : Seneliği 1000, altı aylığı 500, üç aylığı 250 kuruş
ADRES : İstanbul, Ankara caddesi, AKBABA
Telefon : 22129 Sayısı 10 Kuruş

NASIL EĞLENİYORUZ ?

Gazetelerden:
Avrupanın muhtelif şehirlerinden, İstanbulun, her aya mahsus eğlence programları istenmiştir.

Yazan :
YUSUF ZİYA

Hangi birini yazalım ki?.. İstanbulun aylık değil, haftalık; haftalık değil, günlük eğlence programını istemeliydiler.. Hangi saatimiz, hangi dakikamız var ki eğlencesiz geçsin..

Sağa bak, gül.. sola bak, gül..

Şu, yağmurun suladığı rüzgârın süpürdüğü kaldırımlar üstünde bir Holivut züppesi gururile yürüyen Duglas bıyıklı, kübik omuzlu delikanlıya bakınız: Bütün caddeden geçenler gülüyor!

Şu tifo salgınını tekzip ile yok etmeğe çalışan Sıhhiye müdürüne bakınız: Onun bu gayretine, eli oraklı ölüm iskeleti bile, dudaksız dişlerile gülüyor!

Şu plâjların haline bakınız: Bir bardak limonata yetmiş beş, bir şişe bira yüz kuruşa.. Karada yüzenler, denizde yüzenlere gülüyor!

Hâsılı, hepimiz gülüyoruz, her şeye gülüyoruz:

Kışın, belediyenin buz ihtikârına mâni olacağını okuyor, gülüyoruz!

Yazın, belediyenin kömür pahalılığına çare düşündüğünü işitiyor, gülüyoruz!

İ. Galib, operet oynuyor: gülüyoruz!

Vasfi Rıza, facia oynuyor, gülüyoruz!

Gülünç olmıyan bir şey gösterebilir misiniz ki gülmiyelim?

Spor mu?.. Kah, kah, kah, kah!..

Edebiyat mı?.. Kih, kih, kih, kih!..

Musiki mi?.. Hah, hah, hah, hah!..

Resim mi?.. Hih, hih, hih, hih!..

Güneşi taşlıyan centilmen sporculara bak, gül!

Yeni şairlerin vezinsiz şiirlerini oku, gül!

Şişman biraderlerin operetlerini dinle, gül!

Modern ressamların kübik tablolarını seyret, gül!

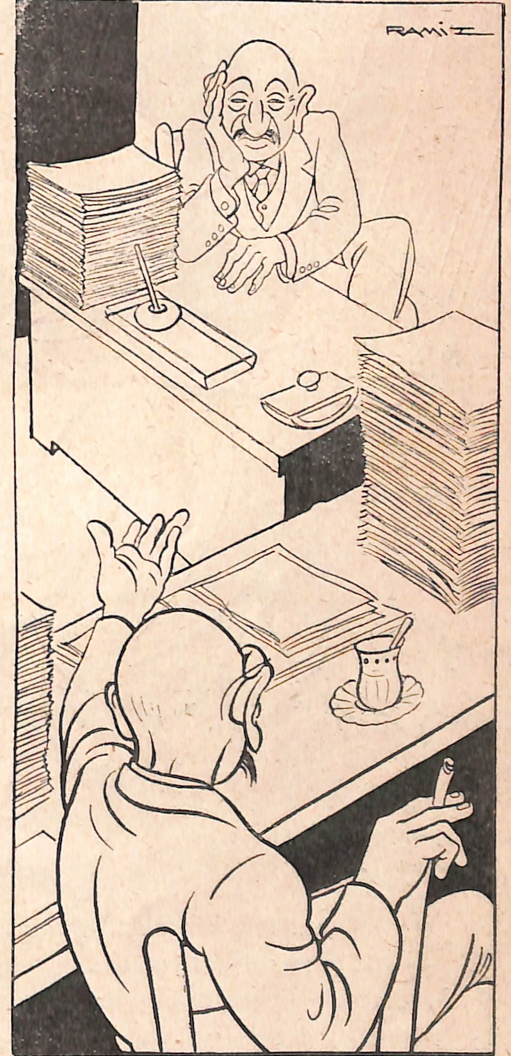
İstanbulda eğlence mi?.. İstanbulda her şey eğlencedir: Ekmek, su, süt, yağ, kömür, odun, buz, hattâ tifo bile!..

Düşününüz ve gülünüz.. Ne olursa olsun..

Hatırınıza ne gelirse gülersiniz..
Hatırımıza ne gelirse güleriz..
Şairin dediği gibi:
Güleriz ağlanacak halimize!

Yusuf Ziya

İhtisas!

— Tekaüt olunca halimiz yamandır, elimizden bir iş geldiği yok..
— Korkma, kırtasiyeci oluruz!

Stadyomdaki meşhur ayvalı maçtan dönüş:
— On kuruş verdik, içeri girdik, bir liralık ayva topladık!

Mektep ve ocak

Galatasaraylı bazı gençler, lüzumsuz bir rekabet hissile, Güneş kulübüne karşı taşkınlık etmişler; cam kırmış, kafa göz yarmışlar... Bir muharrir bunların aleyhinde yazmış.

— Vay sen misin Galatasaraylılara dil uzatan!

Akıllı fikirli, yaşlı başlı adamlar:

— Biz Galatasaraylılara söz söyletmeyiz!

Diye toplanmışlar, heyecanlı nutuklar söylemişler, yüksek makamlara şikâyet telgrafları çekmişler...

Bana kalırsa bunlar lüzumsuzdur.

Vakıâ Galatasaray çok kıymetli bir kültür müessisesidir, oradan çıkanların gönüllerinde mektepleri için kuvvetli bir sevgi bağı bulunabilir. Fakat bu duygunun böyle bir zümre tesanüdü haline gelmesi doğru mudur? Galatasarayın diğer irfan müesseselerinden ayrı bir imtiyazı mı var?

Eskiden vatan, milliyet duyguları bugünkü gibi değildi. Köy, şehir, menşe, meslek tesanüdü kuvvetliydi. Meselâ: Beyazıtta bir Bolulular kahvesi vardı. Ahçılar hep orada toplanırdı. Aralarına yabancı girdi mi iğri iğri bakarlar, hattâ kovarlardı bile... Çocuklar arasında da böyle idi: Aşağı mahalleliler, yukarı mahallelileri taşa tutarlar, sokaklarından geçirmezlerdi. Tulumbacılar arasında da bu vardı:

Beşiktaş takımı, Bebeklilerle karşılaşınca narayı basardı:

— Karada aslan, denizde kaptan, yaman gelir, yaman gider Hasan Paşa kulları!

Hemen sandıklar iner, usturpalar çıkar, kafa, göz yarılırdı.

Bugün buna lüzum yoktur, sanırım.

Galatasaraylılar arasıra toplansınlar, çay içsinler, pilâv yesinler, birbirlerini altı okka etsinler, fakat:

— Biz Galatasaraya dil uzattırmayız!

Diye nümayiş yapmasınlar.

Böyle olunca Vefalılar, Mercanlılar, Üsküdarlılar da ayni şeyi yapmaya kalkabilirler. O zaman mektebin yeniçeri ocağından pek farkı kalmaz!

Orhan Seyfi

— Gel birader, biz helâllaşalım, ne olur ne olmaz..

— Bir yere mi gidiyorsun?

— Değil, piyango biletim var, olur ki büyük ikramiye çıkar da birbirimizi bir daha göremeyiz!

Yeni tabirler

Yeni tâbirler çarçabuk halk arasına yayılıyor, yalnız şu var ki biraz kullanış yeri değişiyor. Geçen gün bir esrar kahvesine giden bir romancı arkadaşım anlatıyordu:

— Kahveden içeri girince sarı yüzlü kahveci arkadaşıma beni işaret etti:

— İster mi?

— Getir bakalım?

Çırağına seslendi:

— Radyoyu çıkar.

Peykenin altından bir kabak nargilesi ortaya çıktı.

— Nasıl ister? Uzun dalga mı, kısa dalga mı?

— Kısa!

O aralık dışarıda bir gürültü oldu. Kahveci tekrar çırağına seslendi:

— Dışarıda kim var, bir dikiz geç bakalım, parazit olmasın!

Kaçmak meselesi

— Ben seni oldukça açık fikirli bir adam zannediyordum, meğer yanılmışım!

— Neden?

— Neden olacak, geçen gün size uğradım, karın benden kaçtı. Bu zamanda kaç göz kaldı mı? Bu ne taassup?

— Taassuptan değil. Bakkaldan kaça, kasaptan kaça, ev sahibinden kaça alıştı, seni görünce de kaçıvermiş olacak!

B İ R M Ü L Â K A T

FAZIL AHMET

EDEBİYATIN FAYDALARI VE ZARARLARINI ANLATIYOR

Medhü sena kaplarını aldı Fazıl kalaydan,
Hoşlanmıyor, zararı çok, faydası yok alaydan!

Bay Fazıl Ahmede, Türk Dil Kurumunun kapısında rasladım. Yanında, siyah gözlükleri, ne düşündüğünü saklıyan kırışık bir yüz vardı.. Sesi ne tuhaf çıkıyordu bu adamın: Patiska yırtar gibi, cayır cayır! Ben ona yaklaşırken, o arkadaşından ayrıldı. Konuşmağa başladık:

— Üstat, kimdir bu zat?

Hayretle baktı:

— Tanımadın mı?

Sonra şu iki mısraı mırıldandı:

Ben matbuat âleminde gördüm amma bir çok göz,
Hayatımda hiç görmedim onun gibi bir (tok göz)!

Anladım ki, yanındaki zat, meşhur Servetifünuncu, saylav Ahmet İhsan Tokgözdür..

İçeriye girdik. Merdiven başında biri kış ayvası gibi buruşuk yüzlü, öbürü sarışın şıldır şıldır gözlü, bir tanesi de kısaca boylu, tıknaz, Moğol tipinde üç kişi, kavga eder gibi konuşuyorlardı.

Buruşuk yüzlü zat, tatlı bir Rum şivesile bağırıyordu:

— Ne ki ben soylemisim, hepsi olmus birer birer..

Sarışın zat itiraz ediyordu:

— Abe ahretliğim, duğrusu hepten kabahatliyiz bu işte.. Ben size süyledim ki şu Canibe bakınız..

— Hangi Zanibe?..

Tıknaz adam güldü:

— Hangi Canibe olacak be.. Anlıyamadın mı?.. Nah sana...

— E.. Hangi Zanibe?

— Ali Canibe!..

Fazıl Ahmet, yavaşçacık kolumdan çekti:

— Aman birader, görünmeden şu odaya girelim.. Ne olur ne olmaz, gözleri dönmüş, bize de çatarlar belki...

Kulağına eğilip sordum:

— Ne kavgası ediyorlar böyle?

— Şimdilik dil kavgası!

Yan odalardan birine girdik.. Bay saylav bir kahve söyledi, ben bir sigara yaktım, konuşmağa başladık:

— Üstat, eskiden dil işlerile uğraşmazdınız, bu merak size nereden geldi?

Güldü:

— Monşeğ, ben, daima dil işlerile uğraştım.. Yalnız bir farkla.. Eskiden:

Dilimle uğradığım derde ben bu âlemde
Ne bülbül uğradığı ne tutii şeker güftar..

beytindeki gibi uğraştım.. Şimdi, aklım başıma geldi:

Dili viranımı yapsam da yıkılsam gitsem!

diyorum..

— Üstat, edebiyat faydalı mıdır, zararlı mı?

— Elbet faydalıdır: Edebiyat sayesinde, cehalet bile ilim gibi görünür.. Cenap Şehabeddin gibi bir kelime oyunu ile söyleyim: (Edebiyat habbei manayı kubbei kelimat) ile ifade etmektir. Şimdi bir de bunun aksini düşün: (Kubbei manayı habbei kelimat) ile ifade et.. Hangisi daha çok beğenilir, itibar görür. Alkış toplar?.. Elbet birincisi!

— Fakat, Yahya Kemal, ben edebiyattan çok zarar gördüm, diyor..

— Doğrudur.. O çok zarar gördü...

— Ne gibi?

— Arzedeyim:

Yahya Kemal, Paristen İstanbula gelince, onu büyük şairliğine hürmeten Darülfününa müderris yaptılar.. Bu, edebiyatın Yahya Kemale ilk fenalığıdır.

— Nasıl? ...

— Anlatayım: Yahya Kemal müderris olunca, ilim ile uğraşmaktan şiir yazmağa vakit bulamadı.. Ve edebiyatın zararını gördü!

— Sonra?

— Sonra, Yahya Kemali, gene büyük şairliğine hürmeten mebus yaptılar.. Bu, edebiyatın Yahya Kemale ikinci fenalığıdır.

— Anlamadım!

— Pek tabiî.. Üstat, mebus olunca, arasıra Ankaraya gidip gelmekten şiir yazmağa vakit bulamadı.. Ve edebiyatın bir daha zararını gördü!

— Daha sonra?..

— Daha sonra, Yahya Kemali, gene büyük şairliğine hürmeten sefir yaptılar.. Bu, edebiyatın Yahya Kemale üçüncü fenalığıdır.

— Ne gibi?

— Tıpkı ötekiler gibi.. Şair, sefir olunca, siyasetle uğraşmaktan şiir yazmağa vakit bulamadı.. Ve edebiyatın bir daha zararını gördü!..

Kendi kendime mırıldandım:

— Ne fedakâr adam..

— Evet, cidden fedkâr adamdır: Edebiyatın bu kadar zararını gördüğü halde hâlâ ondan vazgeçemiyor!

— Peki üstat, ya mizah edebiyatı hakkındaki fikriniz?..

— Fikrim değil, nasihatim.. Benim bir eski beytim vardır, hatırlarsın elbet:

Medhü sena kaplarını Fazıl verdi kalaya,
Ondan dua bekliyenler avucunu yalaya!

İşte azizim, aklın varsa, hemen kapları kalaydan al..

Çimdik

— Bunak, apartımanın kapısına kadar beni takip etti.. İki kelime ile haddini bildirdim..
— (Defol!) mu dedin?
— Hayır, sekizinci katta oturuyorum dedim!

Güneş görmiyor

Macit, Hacerle evlenecekti. Fakat bir türlü bu izdivaç olamıyordu. Macit, bir kaç defa karar verdiği halde sonradan vazgeçiyordu. Sebebi Hacerin hem çok zengin, hem pek çirkin olmasıydı! Serveti delikanlıyı izdivaca sürüklüyor, çirkinliği bu kararından döndürüyordu. Hacer kocasına bir nişan hediyesi olarak Taksimdeki apartımanı vereceğini söylemişti.

Delikanlı arasıra izdivaca karar veriyor, apartımanı uzaktan seyrediyor, fakat tam iş resmiyete geçeceği sırada vazgeçiyordu. Bir gün gene bu izdivaç bahsi açıldı. Hacerin akrabalarından biri Macide sordu:

— Niçin hâlâ bu iş olmadı?

— Karar veremiyorum.

— Neden karar veremiyorsun?

Hep apartımanı düşünen Macit dalgınlıkla şu cevabı verdi:

— Arka tarafı güneş görmüyor!

Zehirli gaz

Mahalle kahvesinde, beş altı kişi toplanmış, bir elde çay fincanları, öbür elde nargile marpuçları, içlerinden biri gazete okuyor, ötekiler dinliyor:

— Birinci kânunun yirminci günü Beyoğlunda bir hava hücumu manevrası yapılacak, zehirli gazlar tecrübe edilecekmiş...

Dinliyenlerden bir genç başını salladı:

— Yaman şeydir bu zehirli gaz.. İnsanı bir nefeste boğar!

— Tecrübede bari biz de bulunsak..

— Bulunsak ya.. Ne olur ne olmaz, öğrenmeliyiz..

Köşede tek başına oturan siyah kaşlı, pos bıyıklı biri güldü:

— Bağa gore hava hoş.. Size uğurlar ossun.. Öyle zehirli gaz filân bize tohunmaz!

Birisi sordu:

— Kimdir bu adam?

Cevap verdiler:

— Balıkpazarında pastırmacı!

Köpek Kuyruğu

«Belediye bir köpek kuyruğu getirene on kuruş veriyor.»

Gazeteler

İki gün evvel belediyede eski arkadaşım Hasan Hulûsiye tesadüf ettim. Bir elinde bir sepet, bir elinde bir muameleli evrak tomarı ile odadan odaya dolaşıyor, kapı önlerinde hademelerle konuşuyordu. Kolundon tuttum:

— Hayrola bir işin mi var? diye sordum.

Hasan Hulûsi iyice yorulmuştu. sepeti yere bıraktıktan sonra:

— Sorma sabahtanberi bir muamele takibile uğraşıyorum, dedi, tatil saati yaklaşıyor. Galiba bitiremiyeceğiz.

— Derdin ne? Sokakta kaldırımların bozukluğundan mı şikâyetçisin? Mahallenize süprüntcü mü gelmiyor? Yoksa yanlış vergi mi yazdılar?

— Bunların hiçbiri değil. Kırk elli köpek kuyruğu getirdim. Beş lira kadar para alacağım. Malûm ya bir köpek kuyruğu on kuruş... Fakat muamele pek uzun... Evvelâ kaleme müracaat ederek merkeze yazdıracaksın; kalem âmiri müzekkireyi serbaytarlığa havale edecek; serbaytarlık getirilen kuyrukların taklit yahut başka hayvan kuyrukları olmayıp köpek kuyruğu olduğunu tasdik edecek... Ondan sonra kuyrukların teslim tesellüm muamelesi. Nihayet muamelenin tekâmülünden sonra muhasebeye... Senetler, bordrular, alına verileler ve saire ve saire...

Arkadaşım bunları söylerken hayretle yüzüne, kılık kıyafetine bakıyordum. Ben Hasan Hulûsiyi hali vakti yerinde bir arkadaş olarak tanıyordum. Nitekim arkasındaki kürklü palto, ayaklarındaki gıcır gıcır lâstikler de bunu gösteriyordu. Kimsenin içyüzü bilinmiyor. Demek bizim zavallı Hasan Hulûsi de köpek kuyruğundan medet umacak bir hale düşmüş; aklıma birdenbire başka bir şey geldi.

Arkadaşım vaktile köpeklere muhabbetile şöhret almış bir adamdı. Himayei Hayvanat Cemiyetinde azadı. İttihatçılar zamanında vapur vapur insanın sürülmesine aldırmamıştı da köpekler Hayırsızadaya sürüldüğü zaman kıyametleri koparmış, günlerce onların yasını tutmuştu.

Merakımı yenemedim:

— Affedersin amma bir şey anlamak istiyorum, dedim, sen ki köpekleri çocukların gibi severdin. Nasıl oluyor da işini, gücünü bırakıyor, viranelerde köpek avcılığına çıkıyorsun?

Hasan Hulûsi manalı bir surette gözünü kırparak güldü:

— Köpekleri gene öyle sevdiğim için, dedi.

— Anlıyamıyorum.

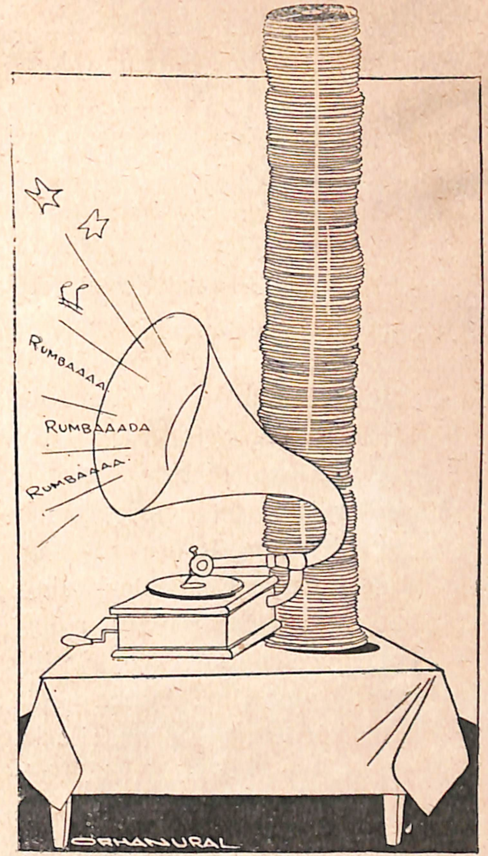
— Öyleyse anlatayım da dinle. Bir köpek kuyruğu on kuruş. Bu gayet cazibeli bir iş. Kırk elli kuruşa sabahtan akşama kadar toprak kazan, taş taşıyan, tütün işliyen işçi; dükkânınnda sinek avlıyan esnaf; başında yahut sırtında yirmi otuz kiloluk tablası yahut küfesile sokak sokak dolaşan satıcı bunu duyunca eline bir sopa alıp sokaklara, viranelere dökülecek... Öyle ya sermayesi bir sopa ile bir külüstür çakı veya makastan ibaret bir ticaret... Benim zavallı köpekler katliâma uğrıyacak... Ben onlardan evvel davrandım ve biçarelerin hayatını kurtarmak için bir çare bularak tatbika başladım. Gündelikle tutulmuş çoluk çocuktan ibaret üç adamım var. Köpekleri yaklatıp yakalatıp kuyruklarını kesiyor ve kendilerini salıveriyorum.

— Peki amma bunun köpeklere ne faydası var?

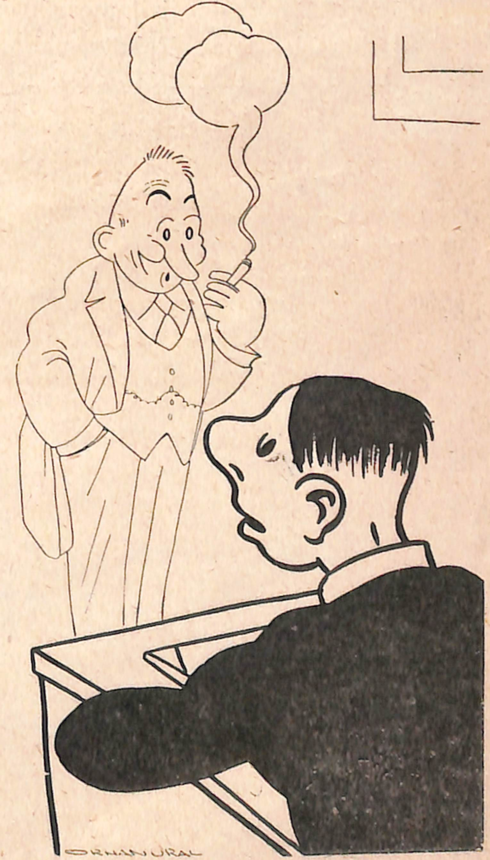
— Budala gibi lâkırdı söyleme. Kuyruğu kesilmiş köpeğin canı kurtulmuş demektir. Bütün keramet kuyrukta olduktan sonra herif enayi gibi kuyruksuz köeği kovalayıp öldürür mü?

Ateş böceği

İstanbul Radyosu bir çok kıymetli sanatkârlarını çıkardı..

İstanbul Radyosu!

— Okudun mu birader, asrî mezarlıkta lâhitler 75, kabirler 50, bir kişilik mezarlar da 25 liraya satılıyormuş..

— Desene, öldükten sonra da yersiz, yurdsuz kalacağız!

BASTON

Caddeden geçenleri seyrediyorum. Bakıyorum ki baston kullanan kalmamış gibi... Bunu çobanlıktan soysallığa doğru bir adım sayıyorum.

Şehirdeki adama - kör, topal değilse - bastonun faydası vardır? Nesine yarar? Hem el, hem baş belâsıdır. O sopa için ne emekler verdiğimizi hele bir düşününüz: İlkönce ekonomi bakışından lüzumsuz harcanmış bir paradır. Sonra elimizi de, beynimizi de yoran bir engeldir.

Bir eve, bir kahveye mi girdik, kendimizden önce onu yerleştirmek lâzım gelir. Ya çengele asarız, ya iskemlemize takarız. Çengelden çalındığı olur, kızarız. İskemleden, ayakları takılarak düşürenler ve içlerinden bize sövenler olur. Ayrıca eğiliriz, toz toprak içinden alırız, sileriz, okşarız, gene bir yere iliştiririz. Kalkarken unuttuğumuz ve yarı yoldan dönüp aradığımız, bulamayınca bütün kahve halkından ve garsonlardan sorduğumuz da çoktur.

Bu, bir yüktür ki devşirilemez, kısaltılamaz, saklanamaz. Pakete, cebe konamaz. Bir gün onsuz kaldık mı yürümemizi şaşırırız ve ellerimizi nereye iliştireceğimizi bilemeyiz. Beceriksiz, şaşkın bir hal alırız.

Bütün bu zahmetlere karşı baston yılda bir, işimize yaramaz. Yaramadıktan başka el verirken, paket taşırken, tramvaya koşarken, arabaya binip inerken, kalabalığa sokulurken bizi yorar ve üzer.

Bacakları tutmıyan, bir yere dayanmadıkça, bir şeye asılmadıkça duramıyan, ikide bir kaldırıma kapanan bir arkadaş... Böyle bir arkadaşla gezip dolaşmak bir zevk değildir. Bir derttir. Bir yatalakla ömür sürmektir, bir hasta bakıcılıktır!

Bunlardan başka şuna dikkatinizi dilerim:

Kaç kişi bastonunu güzel kullanır? Pek az, yok denecek kadar az.

Kimi adam arşın arşın sallar, kimisi tak tak vurur, kimisi eski sübayların kılıcı gibi sürür. Birinin elinde korkutucu bir şekil alır, öbürünün kolunda gülünç... Sanki kendisini değil, onu gezdirmek için sokağa çıkmış gibi sopasını önünde sarsmadan tutarak yürüyenler de vardır: «Bakınız bastonuma, hava alsın, eğlensin, seyretsin diye yavrumu dolaştırıyorum.»

«Peh peh, kırk bir buçuk maşallah!» demesek adamcağız, ton ton bastonuna göz değer korkusile, belki de kızacak!

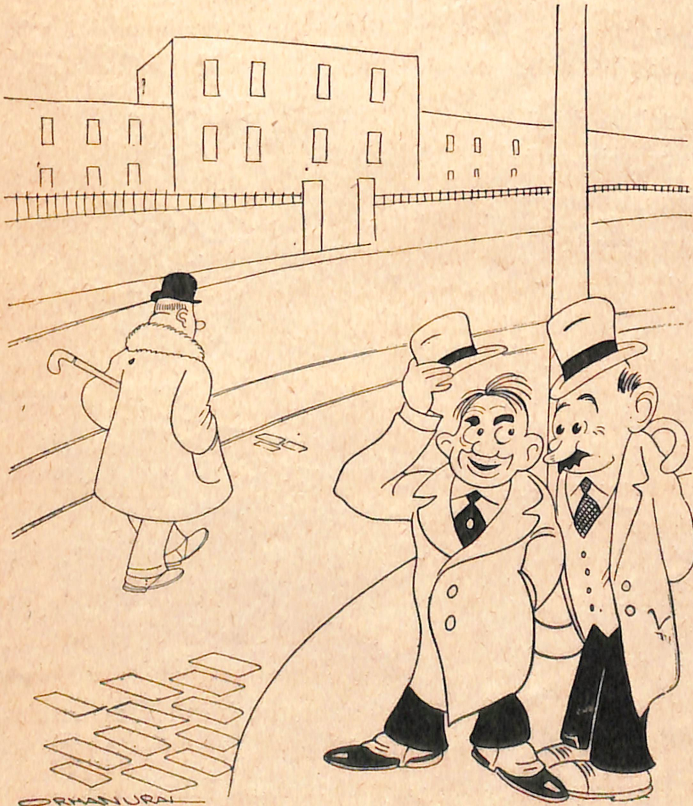
Baston, bugün silâh ta sayılamaz. Bir boksör yumruğu, taşımak emeği olmadan, beş bastonun yerini tutar, bir Japon çelmesi ise yüz bastonun... Elimizi ve ayağımızı ne bir yerde unutabiliriz, ne de düşürebiliriz! Dalgın bir adamın baston taşıması meselesine gelince, bu çok tuhaf oluyor: Yapışık olmasa kafasını unutabilecekken baston nesine?! Kayık yürümek için kürek ister, at kamçı, öküz övendire... Adamın yolda yürümesi için de acaba, kendi kendisine, arasıra sopa vurmasına mı lüzum vardır?

Bir kısım insanalrın baston ihtiyacı hiç yoktur da diyemem.

Ancak ellerinde taşımak için değil... Sırtlarına yemek için!

Devekuşu

Odun fiatleri yükseliyor:

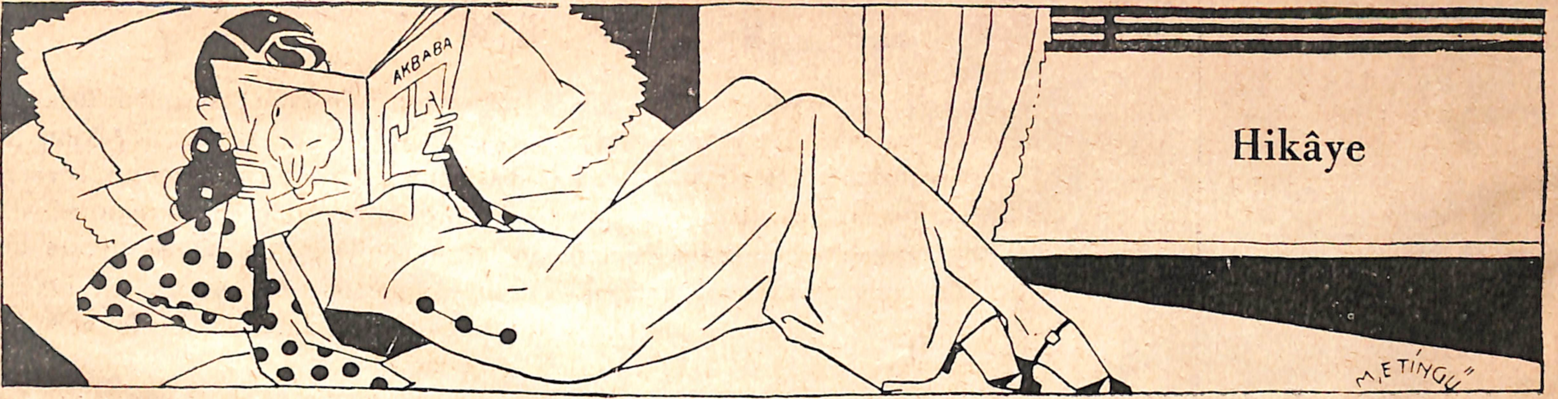

— **Kim bu?..**
— **Odunun biri...**
— **Kıymetli zat olduğu belli!..**

Nasıl bayram ederiz!

— **Bayram hazırlığına başladın mı?**
— **Evet, dün saatimi rehine koydum!**

Bir aşk hastalığı

Bedestende ucuz bir soba aramağa gidiyordum. Arkadaşım Abdullahın üç gündür hastahanede yatmakta olduğunu işitince yolumu değiştirdim, bir kaç portakal ile gazete alarak Cerrahpaşaya doğruldum.

Zavallı çocuk kolu, başı sargılar içinde upuzun yatıyordu.

— Geçmiş olsun. Nen var? dedim.

O halsiz halsiz gülümsiyerek:

— Ne olacak aşk? dedi ve başından geçenleri şöyle anlattı:

*

Onu ilk gördüğüm gün çılgınca sevmeğe başladım ve derhal her belâyı gözüme alarak evlenmeğe karar verdim.

«O kim?» diyeceksin? Karadenizli büyük bir ailenin en küçük kızı... Amerikan mektebinde okumuş... Son derece güzel, temiz, ince bir çocuk... Yalnız bir kusuru var: Çok macera romanı okumuş... Zaten bu belâ o hınzır kitapların yüzünden başıma geldi ya...

Masumeyi evvelâ bir arkadaşın evinde görmüştüm. Kapalı ve müteassıp bir ailenin kızı olduğu için hemen hemen başka yere de göndermiyorlardı.

Mektebe gider gibi hergün bu arkadaşın evine devama başladım. Aşk gözleri bürüyünce insan utanmayı, sıkılmayı da kaldırıyor. Masumeyi bir bahane ile davet etmeleri için arkadaşıma, anasına, kız kardeşine dilenci gibi yalvarıyordum.

Ben de Masume üzerinde iyi bir tesir yaptığıma emindim. Malûm ya ben beğenilmiyecek bir delikanlı değilim. Karşıdan bakınca boy bos, kaş göz, kelle kulak hepsi yerinde...

Bir gün yüzümü kızdırarak kıza evlenmeyi teklif ettim. Amerikan terbiyesi malûm... Bu teklifimi garip bulmadı, ummadığım bir açıklıkla:

— Olabilir, dedi, yakışıklı bir gençsiniz; mevkiiniz var; ahlâkınız da iyiye benziyor. Yalnız...

Halecanla sordum:

— Yalnız?

— Yalnız birbirimizi daha iyi tanımalıyız.

— O halde aramızda nişanlanalım... Beraber gezintiler yaparız; eğleniriz; uzun uzun konuşuruz. Neticede belki beni beğenir ve kararınızı verirsiniz.

Masumenin çehresi birdenbire değişti. Kaşlar çatıldı, gözleri ve burnu uzaktan uzağa yırtıcı kartalları hatırlatan bir şekil aldı. Bu her halde bir aile hususiyeti olacaktı; yarım deniz derebeyleri demek olan babası ve kardeşleri de kızdıkları zaman mutlaka insana böyle bakarlardı.

— O nasıl teklif?

— Fena bir şey söylemedim... Herkes böyle yapıyor... Âdet... Yeni âdet...

Sevgilimin mektepte aldığı Amerikan terbiyesinin ona bu güzel asrî âdeti kabul ettirecek kadar kafasına ve yüreğine sinmemiş olduğu anlaşılıyordu.

O ayni sert tavırlarla devam etti:

— Hem benim babam da, erkek kardeşlerim de böyle şeye razı olmazlar... Bunu haber alırlarsa ikimizi de öldürürler...

Dehşet! Masumenin bu sözleri beni ailesi gibi kendinden de ürkütmesi lâzım gelirdi. Fakat aşk ne belâdır bilir misin? Ben bu hareketten sonra Masumeyi daha ateşle sevmeğe başladım.

*

Maamafih kızı yavaş yavaş yola getirmeğe muvaffak oluyordum.

O bazı akşam üstleri eline kitabını, yanına köpeğini alarak evlerinin civarındaki çamlığa kadar geliyor, Allah razı olsun belediyenin yol kenarına koyduğu bir kanapeye oturarak kitap okuyordu.

Ben onu uzaktan görünce akşam piyasası yapan bir işsiz mirasyedi gibi bastonumu sallıyarak caddeden geçiyor, yanından geçerken durup konuşuyor ve etraftan kimse geçmezse bu sohbeti mümkün olduğu kadar uzatıyordum. Ah bu romanlar!

Kitaplarda okuduğu, sinemalarda seyrettiği vakalar ona erkek ve aşk hakkında garip bir ideal vermişti: Onun fikrince ancak Tarzan gibi canavarlarla boğuşan, bir başına şimendiferleri durduran, üç beş silâhlı haydudu yumruğile yere seren bir erkek sevilebilirdi. Her hangi bir kadının böyle bir erkeğe seve seve kendini feda edeceğini kızcağız açıktan açığa söylüyordu. Ben bilirsin ki bu tasvirin tam tersine olarak rahatına ve canına son derece düşkün bir adamım. Otomobil karşısına durmak şöyle dursun içine binmeğe bile cesaret edemem; karanlıkta tenha sokaklarda dolaşamam.

Fakat ne yaparsın. Zar zor yalan söylemeğe, kendime ait uydurma kahramanlık vakaları anlatmağa mecbur oldum. Hayalim darca olduğu

için bunların çoğunu romanlardan, sinemalardan alınmış şeylerdi. Tesadüfen onun da bildiği bir roman ve filimden bahsedeceğim diye ödüm kopuyordu. Fakat Masumede kat'iyyen tenkit fikri yoktu. Roman ve filimlerdeki maceralarını nasıl olduğu gibi kabul ediyorsa benim uydurma kahramanlık hatırlarını da şüphelenmeden yutuyordu.

*

Masumeyi evinde gördüğüm arkadaşa bir gün dedim ki:

— Ah kardeşim... Ben bu kıza kendimi nasıl beğendireceğimi biliyorum... Fakat düşündüğümü tatbik etmenin bir çaresini bulamıyorum... Bir filimde gördüm. Ben vaziyette bir âşık para ile iri yarı bir adam tutuyor. Bu adam tenha bir yerde kıza sataşmağa kalkıyor. O esnada âşık saklandığı yerden çıkıyor ve para ile tutulmuş adama yalancıktan temiz bir dayak atıyor. Neticede kız büyük bir kahraman zannettiği âşıkile evleniyor.

Benim arkadaş çok iyi kalpli fakat bönce bir çocuktur. Bu sözlerimi dinledikten sonra:

— Ne duruyorsun? Sen de böyle bir şey yap, dedi, bu zamanda bir iki liraya yalancıktan değil sahiden dayak yemeğe, hattâ başını, gözünü yardırmağa razı yüzlerce adam bulabilirsin... Böyle bir insan tedarik edelim. Masume bir akşam üstü mahut çamlığın kenarındaki kanapede otururken herif gelsin, «vay küçük hanım. Biz de yanına oturalım mı» filân diye sululuğa başlasın... Sen o vakit saklandığın yerden çıkar, herifi: «Seni teres...» Sana namuslu aile kızlarına sarkıntılık etmeyi gösteririm» diye boğazından yakalar ve sokak ortasında bastonunla temiz bir dayak atarsın, olur biter...

Arkadaşın teklifi pek makuldü. Fakat ben dediğim gibi uyuşuk ve canına düşkün bir adam olduğum «belki akla gelmez bir aksilik olur, iş polise akseder; tahkikat neticesinde herif hakikati itarafa mecbur olur» diyordum.

Fakat arkadaş bana gayet iyi tanıdığı ve emniyet ettiği bir adamdan bahsetti ve: «Senelerce gümrük kolculuğu etmiş bir adamdır. Kılık kıyafeti yerindedir. Geçenlerde rüşvet alırken yakalanıp açığa çıkarıldığı için ihtiyaç içindedir. Beş on lirayı gözden çıkarırsan sana bu rolü hiç falsusuz oynar» dedi.

*

Ufukların alev alev yandığı, çam tepelerinin kan rengine boyandığı rüzgârlı bir lodos akşamı... Etraf bir kahramanlık macerası için hazırlanmış bir sinema dekoru gibi...

Sevgilim kanapede her zamanki gibi yerinde dalgın dalgın kitap okuyor. Ben çamların arasından gizlendiğim yerden onu seyrediyorum. İçimde halecan, ümit ve korku karma karışık bir halde.

Bereket versin yolda dolaşan yabancı yok.

Biraz sonra şu kanapenin önünde dünyanın en büyük bir trajedi komedisi oynanacak... Herif mukavemet etmiyeceği için onu dün gece odamda kendi kendime prova ettiğim gayet artistik sinema jestlerile dövmeğe muvaffak olacağım. Bu provayı bir kere de sabık gümrük kolcusile yapabilseydim daha güzel olacaktı. Fakat aksilik oldu; herifle daha görüşemedik. Güneş batıyor; battı: Kolcu hâlâ görünürlerde yok... Yanılmazsa, fakat hayır yolun alt başında bir gölge göründü. Mütearrız geliyor. Hazır olmalı. Sahici bir kavgaya girişecekmişim gibi heyecandan yüreğim gümbür gümbür ötüyor. Herif geldi; Masumenin önünde durdu; kız birdenbire ayağa kalktı, yavrucak yalvarır gibi hareketler yapıyor.

Daha fazla üzülmesine meydan vermemeli, hem çocuk «belki can kurtaran yok mu?» diye bağırıverirse mahvoluruz. Şiddetle yerimden fırlıyorum; kanapenin bulunduğu yere doğru alabildiğine koşuyorum. Herif rolünü arkadaşın tahmin ettiği gibi oynıyamıyor, sakin duruyor.

Fakat ben şimdi onu kızıştırmanın çaresini bulurum.

— Edepsiz... Sokak ortasında bir genç kıza tecavüz edersin ha? diye haykırıyorum ve tos vuran bir koç gibi gümrükçünün üstüne atılıyorum. Kız haykırıyor, herif birdenbire yere yuvarlanıyor. Kavga bu kadardan ibaret kalacaksa parlak bir şey değil. Ben ayni hızla kendimi gümrükçünün üstüne atıyorum, yumruklamağa başlıyorum. Fakat bilmem nasıl oluyor; kendimi birdenbire sırtüstü yerde buluyorum. Gümrükçü üstüme çıkmış, boğazımı sıkıyor, suratıma tokat atıyor. Rezalet! kızın işitemiyeceği kadar alçak bir sesle:

«Ne yapıyorsun yahu?.. Yavaş» diyorum. Fakat o «seni deli kerata... Bana çatarsın ha» diyor ve beni dehşetli bir surette dövmeğe başlıyor. Çıldıracağım yarabbi! Hem bu dayağın ne zelilâne bir dayak olduğunu tarif edemem. Herif kâh beni iki elile boğazımdan yakalıyarak çan çalar gibi kafamı çabuk çabuk iki tarafa sallıyor, kâh çocuk döver gibi ters yüzü çevirip domaltarak kaba etlerime «pat pat» vuruyordu.

Nihayet can acısı bana aşkı da, gururu da, plânı da unutturdu:

«Aman birader ayaklarını öpeyim, yapma. Öldüreceksin. Sende din, insaf, merhamet yok mu» diye bağırdım. Burnumdan, ağzımdan sular, kanlar akıyor, gözlerim kararıyordu.

Bu esnada kulağıma bir ses, sevgilimin sesi geldi. O cıyak cıyak bağırıyordu:

— Aman ağabey... Allah aşkına bırak... Öldüreceksin biçareyi...

İşi anladın değil mi? Benim para ile tuttuğum adam nedense gecikmiş. Sabık gümrükçü zannettiğim adam ise Masumenin o gün seferden dönen kaptan ağabeysi imiş... Hastalığımın sebebi işte bu... Aşk...

Karga

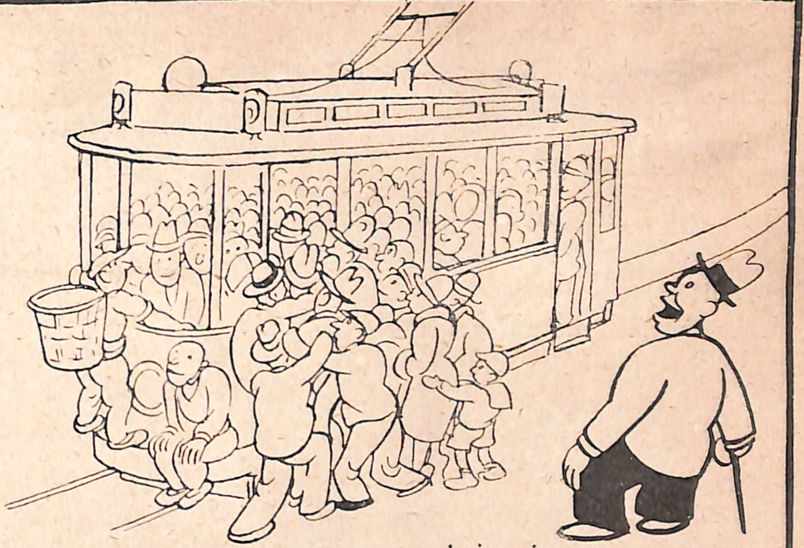
FALiH RIFKI

AYDABİR'in gelecek sayısında

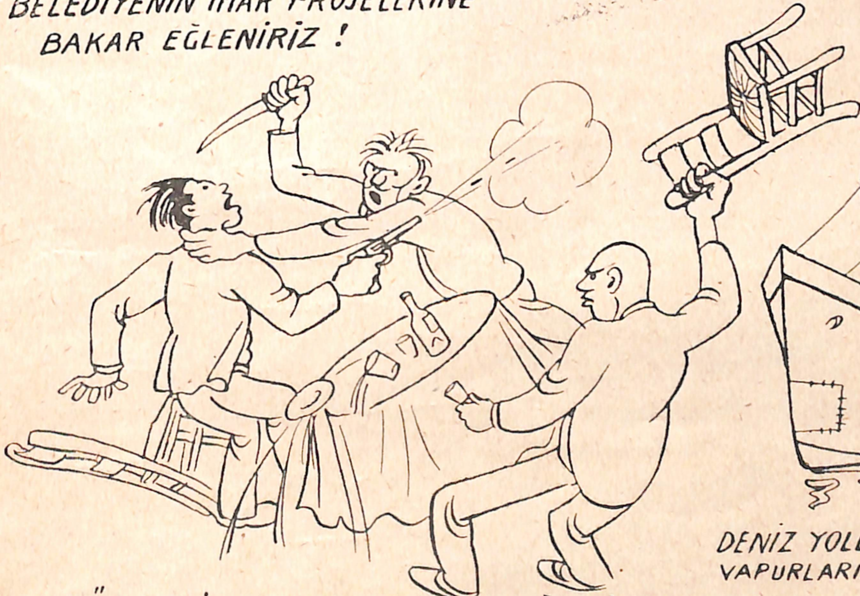
Gazetelerden: Muhtelif Avrupa şehirlerinden İstanbulun eğlence programları soruldu..

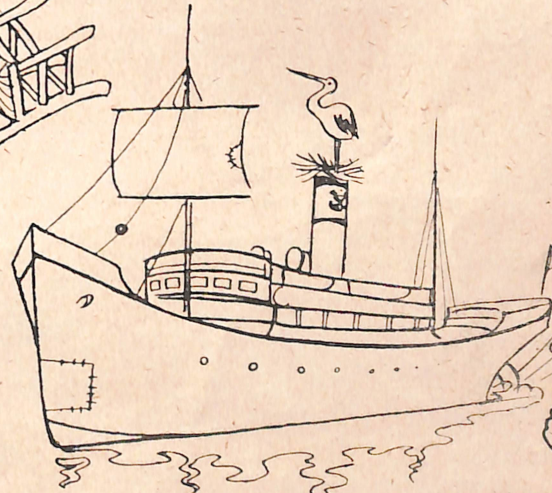
BELEDİYENİN İMAR PROJELERİNE BAKAR EĞLENİRİZ !

TRAMVAYLARDAKİ İNTİZAMA BAKAR EĞLENİRİZ !

ŞÖYLE BİRKAÇ KADEH ATAR EĞLENİRİZ

DENİZ YOLLARI İDARESİNİN VAPURLARINA BAKAR EĞLENİRİZ !

B. MUSOLİNİN NUTUKLARINI OKUR EĞLENİRİZ !

SULHÜN HALİNE BAKAREĞLENİRİZ !

RAMİZ

Elcevab !..

Mezarlıklar

— Mezarlıklar ikiye bölünüyormuş!

— Cennetliklerle, cehennemlikler için mi?

— Hayır, cennetten gelenlerle, cehennemden gelenler için!

— Aanlıyamadım!

— Yani fakirlerle, zenginler için!

*

Çay iptilâsı

Erzurumda çay iptilâsı:

Şehir halkı günde kırk elli çay içiyorlarmış!

Akbaba — Ne çayı içiyorlar acaba! Bu içişe Porsuk çayı bile dayanmaz!

*

Define

Geçen gün Fatihte bir kadın define arattı, tabiî bir şey bulamadı. İzmirde, Bursada, Ankarada define arıyanlar da var, bir çokları bu maksatla yerleri eşeleyip duruyorlar.

Gazetede bu haberi okuyan biri yanındakine sordu:

— Define arıyanlar hiç eksik olmuyor. Neden, acaba?

Öteki cevap verdi:

— Neden olacak... Toprağın üstünde para kazanamayanlar, altını araştırmaktan başka çare bulamıyorlar!

*

Motosiklet

Geçen gün Sultanahmette üç kişinin bindiği bir motosiklet devrildi, üstündekiler yaralandı.

Akbaba — Meseleyi iyice tahkik etmeli. Bu motosikletin tramvay şirketine ait olması ihtimali var!

*

Havaların tesirile

«Bir kömürcü İstiklâl caddesinden geçerken düşüp öldü.»

Akbaba — Zavallı adamcağız, havaların iyi gitmesinden müteessiren olacak!

Gûya öz türkçe

(Ulus) tan:

Spor gazetecileri, gazeteci sporu ve sporun kendisi

...... Bence mesele sportif olmaktan ziyade jurnalistik'tir.

N. B.

Akbaba — Anladın ya, her sözün Türk kökünden geldiğini!.. Artık istediğin gibi yaz bakalım!

*

Okusaydı

(Kurun) un başmakalesinden:

Musolininin nutku

İmza:
Asım Us

Akbaba — Bu makaleyi okusa mutlaka tutulurdu!

*

Şaşılacak şey..

Orhan Selim, diğer ismile, Nazım Hikmet, bu yakınlarda İstanbulda kapitalizmi müdafaa eden filimler gösterilmeğe başlamasına şaşıyor. Buna şaşıyor da kendisinin, de kapitalistlerin gazetesinde, kapitalizm aleyhine yazdığı fıkralardan aldığı para ile geçinmesine şaşmıyor mu? Bana kalırsa asıl şaşılacak şey, o değil, budur!

KANSER İYİ OLMAZ MI?

Yazan:

Ünivresite cerrahî doçenti

KÂZIM İSMAİL

■ ■ ■

DÜŞMAN!

Şaheser bir hikâye

Yazan:

SABAHATTİN ALİ

AYDABİR

mecmuasının gelecek sayısında

Bir kaç hasta

İtalyanlar Habeşistanda bir Amerikan hastahanesini tayyarelerle bombardıman etmişler, bir miktar hasta ölmüş. Gazeteler bu haberi hergün yazıyor ve bundan önemli meseleler çıkacağını ima ediyorlar. Doğrusunu isterseniz ben anlamıyorum, İtalyanlar, şimdiye kadar bir çok şehirleri bombardıman ettiler ve sapa sağlam bir çok adamlar öldü, bunların ölümü tabiî görüldükten sonra bu arada bir kaç ta hasta ölüvermiş, çok mu?

*

Hindi

Gazeteler yazıyor:

«Yılbaşı münasebetile hindi yemek âdet olduğundan her taraftan bir çok hindi geilyor..»

Bunu okuyan biri, yanındakine sordu:

— Bu hindi yemek âdeti çok eski mi?

— Epey eski olacak...

— Ne zamandan başlıyor?

— Galiba, İngilizlerin Hindi yemesinden başlıyor!

*

Mühendis mektebinde

Gazeteler yazdılar: Mühendis mektebinde, talebe açlık grevi yapmışlar..

Dün, bir yazıcımız, talebeden bir gençle konuşmuş:

— Açlık grevi yaptığınız yalan mı?

— Yalan değil, yanlış..

— Ne gibi?

— Biz, açlık grevi yapmıyoruz, sadece aç kalıyoruz!

— Peki, yemeklerin fena olduğunu, az geldiğini müdürünüze söylemediniz mi?

— Söyledik..

— Ne cevap verdi?

— Ya.. Öyle mi?.. dedi, o halde başka lokantaya buyurunuz!

HANYALI HOCA

Bir ihtiyar binbaşı mütekaidi anlattı:

— Balkan bozgunu... Zifiri karanlık bir gece gözünüzün önüne getirin... Yalnız arasıra uzakta topların şimşekleri çakıyor... Ayaklarımızın altında bir çamur deryası; tepeden üç gündenberi dinmeden ateş ve su yağıyor...

Biz dağılan bir taburdan kalmış on iki kişiyiz.

Yolda evvelâ arabalarımızı, sonra atlarımızı, nihayet üstümüzdeki ağırlıkları bıraktık. Nerede ise çamurun içinde kurşun gibi ağırlaşan çizmelerimizi de bırakıp yalınayak yürüyeceğiz.

Böyle zamanlarda yorgunluk kat'iyyen akla gelmez. İnsan bir batağa saplanıncaya yahut bir yerde düşüp ölünceye kadar yürür.

On iki arkadaşımızın arasında bir de elli beşlik Giritli tabur imamı var. Maamafih sakalının bembeyaz, vücudunun dal gibi kuru olmasına rağmen hoca bizden çok daha çetin ve dayanıklı...

Yorgunluğa, açlığa aldırış etmiyor, her zamanki tatlı gevezeliğini bile elden bırakmıyordu.

Ben arasıra karanlıkta:

— Hoca neredesin? Nasılsın? diye seslendikçe o:

— Kalo elhamdülillâh binbasi Bey.. Turp gibiyim; misir koçanı gibiyim, diyordu.

Askerlerden biri yeise kapılacak, «ben gayri gidemem» diye oturacak olursa İmam adetâ kızıyor:

— Vre çocuk... Sen çıdırdi? Çendini çafire çestirmeye niyetlendi? Vre sen benim sakalimden de utanmaz? Hadi bakalum; dus onüme? Ben oyle terbiyesizlik istemez, diye bağırıp çağırıyordu.

*

Vizeden hareketimizin üçüncü akşamı yorgunluktan ve bilhassa açlıktan öyle bir hale geldik ki artık dama diyeceğimize hiç şüphe kalmadı.

İmam hâlâ dayanıyor:

— Vre be çocuklar... Çafir bizi yakalarsa sise dizip kebap gibi pisirir... Hadi bir parça daha gayret... Sayei Resulullahda kurtulayacayiz. diye bize gayret vermekte devam ediyordu.

Sıkıntımız bilhassa açlıktandı. Bir lokma bir şey bulup yesek yeniden canlanacağımızı hissediyorduk.

Fakat etraf o kadar karanlık ki yerde miyiz, gökte miyiz farkedemi-

Kadın — Ben size evimin resmini sipariş etmiştim. Karma karışık bir şey yapmışsınız..
Erkek — Anlamadın mı karıcığım, evimizin içinin resmini yapmış olacak?

Gazetelerden: Galatasaraylılar, Güneşi taşladılar!

— Baba, bak.. Galatasaraylılar...

— Allah Allah... Bizim gençliğimizde böyle şeyleri Galatalılar yapardı!..

yoruz. Fazla olarak öteden beriden arasıra düşman kollarının pek uzakta kalmadığını bildiren tüfek sesleri de işitiliyor. Artık yesin son derecesine varmıştım:

— Hoca artık beyhude gevezeliği kes, dedim, ne teşvik, ne dua para etmez... İleri gitmiyeceğiz, burada ne olursak olacağız.

İmam ellerini açtı:

— Vre Alah! Sen bizi böyle yari yolda bırakacaksin? Bu yakisir sana? Tukendi artık gayip hazinendeki o çi var, vermeyeceksin bize bir lokma ekmek.

Bana pek inanmıyacaksınız. Tam bu dakikada hocanın duasına gökten cevap gelir gibi kırk elli adım ilerimizden bir keçi sesi gelmesin mi?

İmam çamurların içinde yere kapandı:

— Vre büyük Alah... O çi sana inanmaz çafirdir... Bu çeçinin sesi nidayı süphandir? Hadi asçer çenabi rezzak bize yiyecek cönderdi, mars mars, dedi.

Hep birden ileri atıldık.

*

Sesin geldiği yer bir keçi ahırı idi. Köylüler ricat ederken hayvanları buraya kapamışlardı.

Açlıktan kim bilir ne hale gelmiş olan zavallı keçiler ayak seslerimizi işitince bar bar bağırmağa başladılar. Ümit dünyası!

Onlar da Hanyalı Hoca gibi dua mı ettiler nedir bizi kendilerine yiyecek getiriyor sanarak ahırı yıkıyorlardı.

Rasgele birini kesip çi çi yemek azmile ellerimizde bıçaklarımız ahır kapısını kırdık ve içeri daldık.

Neferlerden biri birdenbire bağırdı:

— Aman keçilerin hepsi sütlü... Yapışın memelerine...

Bu saatte süt bulmak yiyeceği ve içeceği bir arada bulmak demekti. Karanlıkta her birimiz bir keçi yakaladık; yılan gibi, sülük gibi yapışarak hayvanları emmeğe başladık.

Bu ılık keçi sütündeki lezzeti, saadeti dünyada hiç bir şeyde bulamıyacağım. Süt sanki midemize değil, iliklerimizin, damarlarımızın içine akıyor, bizi kuvvetle, neşe ile dolduruyordu.

Beş dakika kadar bir zaman sonra Hanyalı İmamın bağırdığını işittim:

— Vre Alah belâsini versin... Bu çeçinin. Açliktan sutu çeçilmiştir nedir? Emiyorum emiyorum ağzima sut celmeyor.

Arkadaşlardan biri:

— Hoca sen ihtiyarsın... Memeden kesileli çok olmuşta süt emmeyi unutmuşsun... Memeyi iyice sıkıştır, dudaklarınla da kuvvetle çek, dedi.

Hocanın sesi tekrar kesilmişti. Anlaşılan son bir gayretle memeye sarılmış olacaktı. Biraz sonra onu tekrar işittik:

— Vre Alah yerin esfeli safiline soksun bu çeçiyi... Çeldi bir kaç damla sut ama pis, eksi bir sey... Kokmustur nedir?

Bu esnada arkadaşlardan biri nasılsa üzerinde kalmış bir kibriti çaktı ve onun hafif ışığında hali gördük:

Zavallı tabur imamı karanlıkta yanlışlıkla bir teke yakalamıştı.

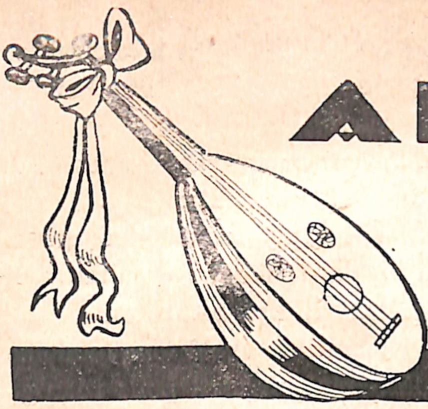
Ateş böceği

İNSAN NASIL ÇILDIRIR?

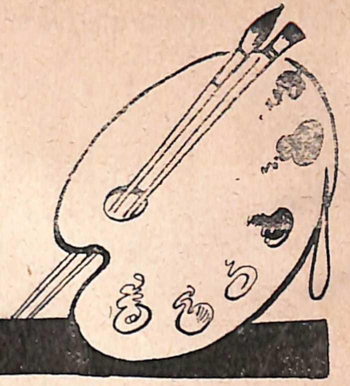
Anlatan:

FAHRETTİN KERİM AYDABİR

mecmuasının çıkacak sayısında

AHRET DÖNÜŞÜ

Akbabanın romanı: 12

Yazan : Ağustos böceği

Acaba ayağım sakatlanmış mıydı? Bunun ehemmiyeti yok... Zavallının zaten dünyada yarım saatlik vazifesi kaldı. Beni deniz kenarına kadar sürüklesin, yarı yolda bırakmasın kâfi!

Fakat ağrı gittikçe artıyor, adımlarım ağırlaşıyor ve maneviyetim bozuluyordu. Ah şu insanlar ne çerden çöpten yapılmış bir mahlûk. Topallıya topallıya deniz kenarına vardığım zaman büsbütün başka bir insan olmuştum. Biraz evvelki cesaret ve sevinç vücut sağlığına mahsus bir şeydi. Şimdi bu ağrı beni tekrar dünyaya bağlıyor, korkak, mendebur, mızmız bir adam yapıyordu.

Malûmdur ki idama mahkûm olanlar hastalanırlarsa onları tedavi etmeden, hattâ ameliyat edip tamamile iyileşmeden asmazlar. Ben şimdiye kadar bunu çok manasız bir merasim addederdim. Meğer insanı canı yanarken öldürmemek ne ulvî bir şefkat eseri imiş.

Hâsılı kuvvei maneviyem kırılmıştı. Sarhoşluğun dağılması ise bu cesaretsizliğimi büsbütün arttırıyordu. İskelede denizin karşısında dehşetten titriyor, ne yapacağımı bilemiyordum.

Ağrı biraz dinse azmim belki yeniden canlanacaktı. Fakat ne mümkün! O gittikçe artıyor, beni arasıra yaralı sokak köpeği gibi inletiyordu.

Yarabbi sen bilirsin! Nerede ise sabah olacak! Yazdığım mektuplardan sonra tekrar eve dönüşümü bir gözönüne getirin!

Her zaman manasız bir takım insanlarla konuşmamak için kendimle yaptığım monoloğ tarzındaki hasbuhaller şimdi muhavere şekline giriyor. Kendi kendimle adetâ kavga ediyorum:

— Ulan kırtipil! Sen ne aşağılık şeysin. Biraz gayret. At şuradan kendini denize olsun bitsin.

— İyi amma burası sığ... Biraz açılmak lâzım... Sonra ben ayağıma taş bağlıyacaktım. Kırık ayağa taş bağlanır mı?

— Ötekine bağla.

— Böyle hallerde onların ikisi birden ağrıyor gibi gelri adama.

— Uyuz bunlar bahane... Gir şu sandala... Eelin de kırık değil ya... Biraz kürek çek... Sonra kendini kaldır at...

— Bu halde o da güç amma haydi bari öyle yapalım.

İskeleye bağlı bir sandala giriyorum. Kürekleri çıkarıp ıskarmozlara takmak bir mesele... Ne ise zorla bu işi beceriyorum... Fakat bu sefer de sandalın sımsıkı bağlı ipini çözmek lâzım... Elime bir bıçak geçse ipi keserim... Fakat aksi gibi üstümde çakı bile yok... Ben iskelenin ayağına bağlanmış ve suda ıslandığı için çözülmez bir hale gelmiş düğümle uğraşırken kulağıma derviş ilâhisine benzer bir takım sesler gelmeğe başladı. Biraz dikkat edince bunun Arnavutça bir şarkı olduğunu anladım. Kendimi göstermemek için hemen sandalın içine uzandım.

Şarkıyı söyliyenlerin sahilden geçip gideceklerini umuyordum. Fakat aksi olacak onlar yollarını çevirdiler, iskeleye çıkarak benim bulunduğum tarafa doğru gelmeğe başladılar. Yarabbi sen bilirsin... Herifler benim burada bulunduğumu görecek olurlarsa işim dumandı; ihtimal beni deniz hırsızı filân sanarak polise de verirlerdi. Bereket versin burunlarının ucunu görmiyecek kadar sarhoştular.

Yattığım yerden onları gayet iyi görüyordum. İri yapılı, bahçıvan kılıkla üç adamdı. Omuzlarında kocaman torbalar vardı. Yüklerini yere bıraktıktan sonra daha ziyade hafiflemiş olacaklar ki elele tutuşarak oynamağa, hora tepmeğe başladılar.

Bunlar kimdi? Bu saatte burada ne arıyorlardı? Ne vakit defolup gideceklerdi?

Ben bu suallerin cevabını düşünecek halde değildim. Bu Arnavutlar son saatimde talihin bana musallat ettiği üç belâdı ve kolay kolay buradan ayrılıp gideceğe benzemiyorlardı. Yattığım yerde kötürüm koca karılar gibi beddua etmekten başka elimden bir şey gelmiyordu. Gene koca karıların bir itikadı vardı. «Beddüa vaktine, saatine tesadüf ederse mutlaka tutar» derler. Benimki de öyle mi oldu nedir? Üç Arnavut iskele üzerinde oynarlarken birisi şevke gelerek: «Hooo...y» diye havaya zıpladı. Fakat ayakları iskelenin tahtalarına basacak yere kenarındaki boşluğa bastı ve adamcağız garip bir taklak atarak denize düştü.

Bu kazanın hiç bir korkulacak tarafı yoktu: Hava sıcak, deniz sığ, Arnavut sarhoşluktan ateş içinde. Bu onda adetâ bir güzel banyo tesiri yapmıştı. Suyun içinde garip garip keyif sesleri çıkararak çırpınıyor, bir türlü dışarı çıkmak istemiyordu.

Biraz sonra arkadaşları kollarından yapışarak onu iskeleye aldılar. Elbiselerini çıkarırken arnavutça bir şeyler söylüyor, besbelli sarhoşluk üzerine yapılan deniz banyosunun zevklerini tasvir ediyordu.

Bu defa ikinci Arnavut soyunmağa başladı. Yarabbi sen bilirsin! Heriflerin defolacakları yok, tabutta ölü yatar gibi sandalın dar dibinde kısılıp

kak değildi. Kavgayı bırakarak eczahaneye filân koştururlarsa belki kurtulurdu?

Artık dayanamıyarak sandaldan fırladım, iskeleye çıktım:

— Ne yapıyorsunuz? Boş gürültüyü bırakın? İmdat çağıralım... Belki ölmemiştir, diye bağırdım.

Arnavutlar evvelâ fena halde korktular. Beni bir sivil polis filân sanarak: «Bre vallahi kabahatimiz yok efendi...» diye yalvarmağa başladılar.

— Yahu kabahat meselesini düşünecek halde değiliz... Herif gidiyor, dedim.

O vakit Arnavudun biri:

— Allah rahmet eylesin. Çoktan gitti vallahi efendim, dedi.

O vakit ölünün üzerine eğildim ve boynunda korkunç bir yara gördüm. Orada demirli bir yelkenlinin çıpası boğuşma esnasında nasılsa Arnavudun boynuna takılmış, biçarenin gırtlağını bıçak gibi kesip koparmıştı. Her halde Arnavutlar adamcağızın boğazına çıpa geçtiğini farketmemişler, vücudunu sudan çıkarmak için asılıp çekince bu hal olmuştu.

— **Mahdum bu akşam tahsilden dönecek, eğer muvaffak oldu ise sana bir ziyafet veririm..**

— **Avrupaya mı yollamıştınız?**

— **Hayır, bir alacaklıya!**

kaldım. Öksürüğüm tutuyor; gürültü etmemek için kıvranıyorum; ecel terleri döküyorum.

Onlar konuşmağa devam ediyorlar. Kelimelerin ekserisi türkçe olduğu için ne söylediklerini yarım yamalak anlıyorum. Soyunmuş olan iki Arnavut üçüncü arkadaşlarını da denize girmeğe teşvik ediyorlar. Fakat o nedense suya karşı, iri boyuna yakışmıyan garip bir korku gösteriyor, ötekiler onu zorla soymak istedikçe koca kunduralarile patır patır iskelenin ucuna doğru kaçıyor. Meğer adamcağızın biraz sonra başına gelecek şey içine doğmuş.

Ne ise Arnavutlar bu korkak arkadaşı, köy gelini soyar gibi yarı zor, yarı rica ile soydular ve yalvarmalarına aldırış etmeden iskelenin ucundan suya attılar. Arkalarından tabiî kendileri de atıldı. Ben sandalın içinde yarı belime kadar doğrularak onları seyre başladım: Bir keyif, bir neşe ki tarif edilmez. Sular köpürüyor; ahbablar baharda çayıra çıkarılmış hayvanlar gibi altalta, üstüste tepişiyorlar; gülüşmeler, köhnemiş kısrak kişnemelerine benziyen uzun uzun türküler...

Bir aralık üç ahbabın ikisi sudan korkan Arnavudu zorla yakalıyarak derinlere doğru sürüklemeğe başladılar. Bir yandan da zorla kafasını denize bastırıyorlar, onun bağırıp çırpınmasile eğleniyorlardı. Bu dağ adamlarının cilvesi bizim asrî plâjlarda gördüğümüz şehir uşağı cilvelerine benzemiyor.

Arnavutlar nedense denize ilk defa girdiği anlaşılan iri boy arkadaşı çorbaya kepçe ile ekmek bastırır gibi suya bastırıyorlar, o arasıra kafasını dışarı çıkarabildikçe: «İnsaf more» diye bağırıyor, sonra korkunç hırıltılarla gene suya dalıyordu.

Bir aralık aklıma fena şeyler geldi. «Acaba bu bir cinayet mi?» dedim. Fakat hayır! Bu dediğim gibi bir dağ adamı cilvesinden başka bir şey değildi.

Ancak şu var ki bu cilve ve eğlence ve bir kaç dakika daha devam ettiktensonra herifin ölümile bitti.

Sesler birdenbire kesilmişti. Sonra iki Arnavudun telâşları, kesik feryatları... İki arkadaş adamcağızı sürüye sürüye kenara getirdiler; kayıktan yalın çıkarır gibi iskeleye çıkarıp uzattılar.

Herifler ölüyü bırakmışlar, Arnavutça küfürlerle birbirlerine çatıyorlar, boğuşacak gibi hareketler yapıyorlardı. Besbelli mesuliyeti birbirine yüklemek gayreti.

İri boy Arnavudun öldüğü muhak-

*

Ölü iskelenin üstünde iri vücudu, kopuk gırtlağile karaya vurmuş bir balina gibi upuzun yatıyordu. Arnavutların teessür ve telâşı son dereceyi bulmuştu. Fazla olarak buna bir de korku karışıyordu: Benim kendilerini hükûmete haber vermem korkusu. Bir aralık aralarında arnavutça konuşmağa ve yan yan bana bakmağa başladılar.

Anlamamı istemedikleri için bu sefer lâkırdılarına türkçe karıştırmıyorlar, fasih ve edebî arnavutça söylüyorlardı.

İçime bir şüphe geldi; düşünmeğe başladı:

— İster misiniz bu cahil adamlar vakanın şahidi olduğum için korkularından beni de öldürmeğe kalksınlar. Ölüm Allahtan aradığım şey. Fakat herifler bir eğlence esnasında şakalaşmak istedikleri adamı bu kılığa sokarlarsa öldürmek istediklerine kim bilir ne yaparlar? Hem galiba ben ölümden vazgeçmeğe başlıyorum... Ölüm artık bir kaç saattenberi gözümün önünde gülümsiyen sempatik ve kurtarıcı ölüm değil... Dünya

sıkıntısı ne olursa olsun insan kendi isteğile ve kendi elile kendini şu önümde yatan adamın bu çirkin ve korkunç vaziyetine sokamaz.

Bir kaç adım geriledim:

— Ağalar, arkadaşlar, dedim, bir kazadır oldu. Siz herifle güzel güzel kardeşçe şakalar ederken onun münasebetsizliği tuttu; bu hale geldi. Korkmayın. Başınıza bir şey gelirse ben şahitlik eder, sizi kurtarırım.

Arnavutlar üstüme saldırarak ellerimi öpmeğe başladılar:

— Vallahi efendim... Biz fıkara insanlarız... Senin ellerini, ayaklarını öperiz; bize bir akıl öğret, diye yalvarıyorlardı.

— Ne yapacaksınız? dedim. Herif zaten çıplak... Buralarda Allahtan başka kimse yok... Ayağına bir taş bağlarsınız, şuradan, sandala atlayıp biraz açıldıktan sonra denize atarsınız. Olur biter.

Arnavutlardan birinin buna aklı yatıyordu. Fakat öteki daha açıkgözce idi.

— Olmaz bre efendim... Hem sorarlar Ramazanı ne yaptınız diye bize?

— Ramazan kim?

Arnavut parmağile ölüyü gösterdi:

— Na bu bizim arkadaş..

Sonra yere diz çökerek ölü ile konuşmağa başladı:

— Bre Ramazan neden ettin bize bu oyunu? Biz şimdi beye ne cevap vereceğiz?

— Bey kim?

— Cebbar Bey... Bizim çiftliğin sahibi...

Sabah yaklaşıyor, ötede beride horoz ötmeğe başlıyordu.

Dediğim gibi ben artık ölmekten vazgeçmiştim. Fakat ne yapacaktım? Eve bıraktığım mektuplardan sonra geri dönmek rezaletti. Dönmesem nereye giderdim? Fakat bütün bu meseleleri düşünmek için her şeyden evvel Arnavutları başımdan savmak lâzımdı:

— Arkadaşlar haydi beklemeyin... Belki gören olur, dedim.

Onlar sandalı çekerek ölüyü içine yerleştirdiler. Bir tanesi kenardan koca bir kaya parçası getirdi. Ölüyü bir kuşakla ayağından bağladıktan sonra suya atacaklardı.

Bu esnada konuşmamıza devam ediyorduk. Arnavutlardan biri bana anlatıyordd:

— Beye bir çiftlik kâhyası lâzım oldu. «Bizim Priştinede bir Ramazan vardır. Kimsesi yoktur. Onu getirelim» dedik. «Peki size bir ay izin vereyim. Hem memlekette çoluk çocuğunuzu görün. Hem Ramazanı getirin» dedi. Para da verdi. Bu gece Ramazan ile beraber İstanbula çıktık. «Hemen çiftliğe gitmiyelim. Biraz içelim, eğlenelim. Ramazana İstanbulu gösterelim. Yarın sabah erkenden bir sandal tutar; çiftliğe gideriz» dedik. Bre Ramazan yapacak mıydın bize bu işleri?

Arnavutlar beni iskeledeki eşyaları beklemeğe memur ederek sandalla denize açıldılar. Onlar uzaklaşır uzaklaşmaz ben de kaçmağa karar vermiştim. Nitekim dediğimi de yaptım, iskeleden sahile çıkarak ağır ağır yürümeğe başladım.

Fakat nereye gidecektim? Bahusus ayağım da fena halde ağrıyordu. İşte orada yavaş yavaş solmağa başlıyan yıldızlar altında kafamda dâhiyane bir fikir, emsalsiz bir macera ilhamı doğdu.

Arnavutlar beş on dakika sonra sandalla iskeleye döndükleri vakit beni bıraktıkları yerde bir heybenin üstüne oturmuş, şakaklarımı ellerim içine almış derin derin düşünüyor buldular.

Bir yıldırım hızile kafama inen ilham bir kaç dakika içinde büyümüş, olgunlaşmış, bir kat'i karar şekline girmişti.

Arnavutlar iskeleye çıkınca:

— Gelin bakalım şuraya arkadaşlar, dedim, cenazeyi gömdünüz... Ha toprak, ha su... Hepsi bir yola çıkar... Allah rahmet eylesin, rahat rahat uyuyup dinlensin...

Arnavutlar bir ağızdan:

— Âmin, dediler.

— Şimdi şuraya oturalım da sizi bu belâdan büsbütün kurtarmanın çaresini arıyalım... Bu Ramazanı çiftlikte sizden başka tanıyan var mı?

— Yoktur.

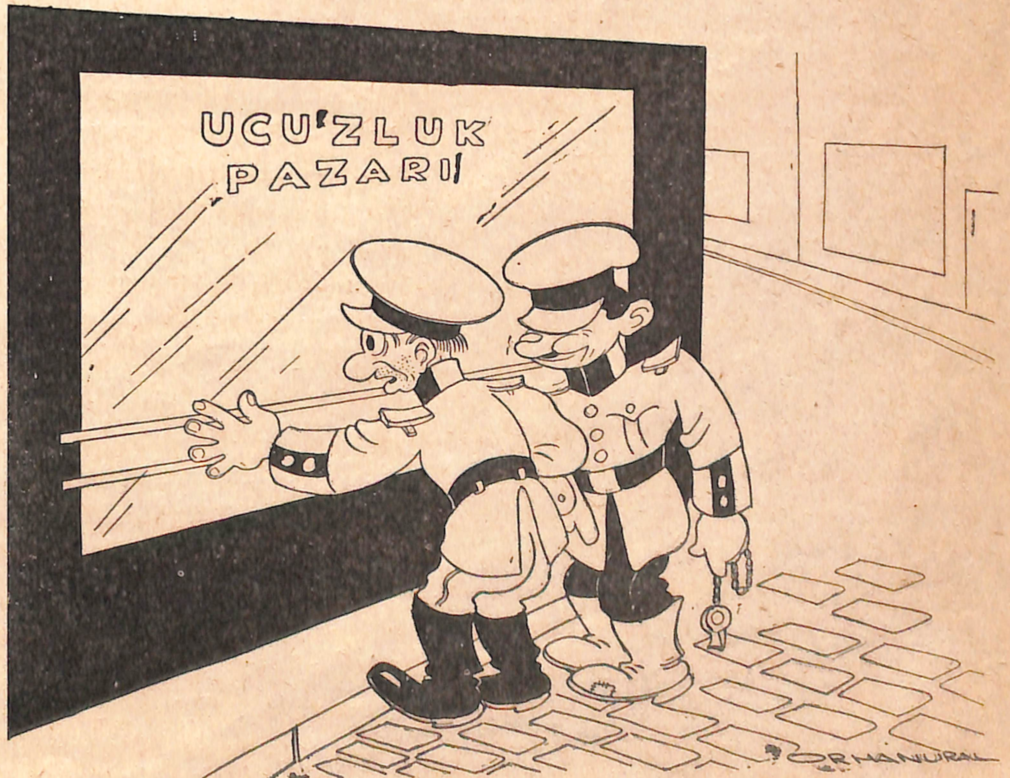
— İstanbulda akrabası, kendisini arıyacak bir kimsesi.

— O da yok.

— Çok âlâ. Şimdi ben de size bir şey söyliyeyim. Ben karşınızda kımıldanıyorum, lâkırdı söylüyorum ya... İnanmayın... Ben sizin Ramazandan daha fazla ölmüş bir adamım.. Çünkü herkes beni öyle biliyor.

(Arkası var)

Gazetelerden: Belediye vitrinlerden reklâm vergisi almayı düşünüyormuş..

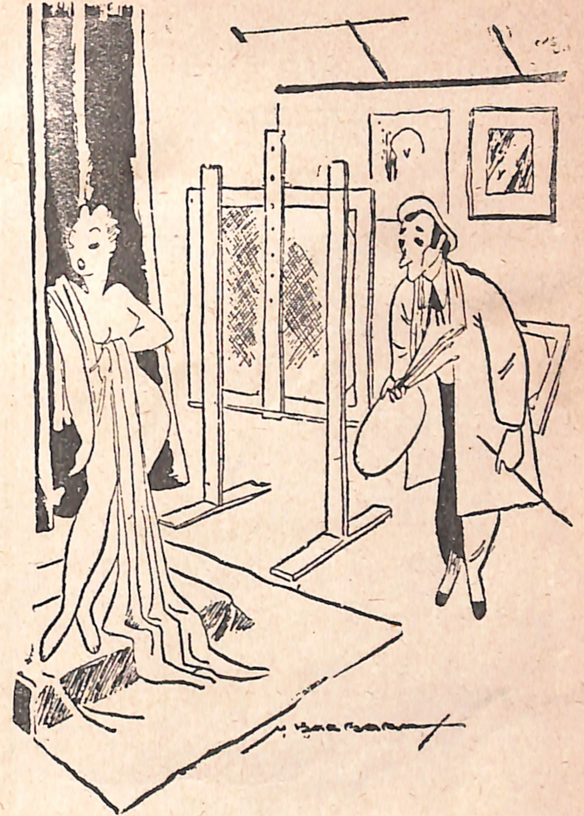
Polis — İşte bir vergi kaçakçısı daha!

Ecnebî Karikatürleri

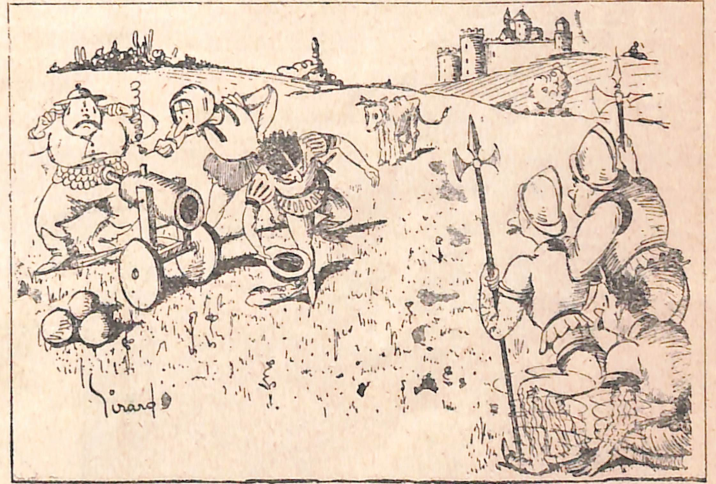
1 — Beni neden sevmiyorsun bakayım?.. 2 — Seni sevmemek haddim mi karıcığım?.. 3 — Demek hâlâ seviyorsun?.. 4 — Ona ne şüphe karıcığım?. 5 — Ah, ne kadar mesudum.. Eskisinden daha mı fazla?.. 6 — Elbet fazla!.. 7 — Ya... Söyle bakayım, sen eskiden beni daha az sevmeğe nasıl cesaret ettin bakayım?!..

[İngiliz karikatürü]

Model — Senin sahici ressam olduğunu bilseydim dünyada gelmezdim.. Beni beyhude yere iki saat çırçıplak ayakta tuttun!

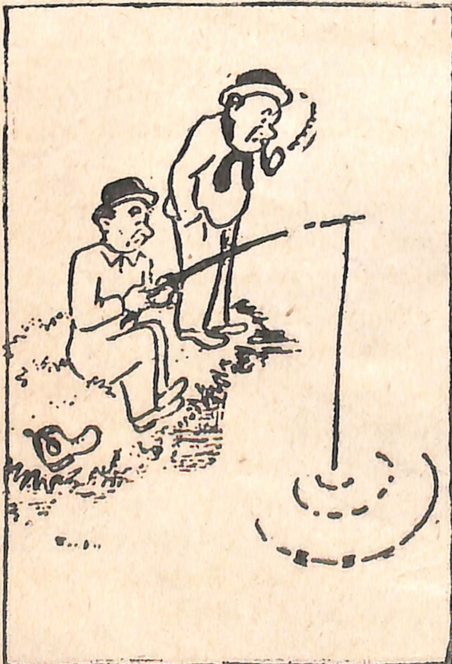
[İtalyan karikatürü]

Orta çağda muharebe:

— Lûtfen biraz daha yaklaşın.. Gülle beş adımdan ileri gitmiyor!

[Fransız karikatürü]

— Dün bir kundura tutmuştum.. İnşallah bugün de öbür teki çıkar!

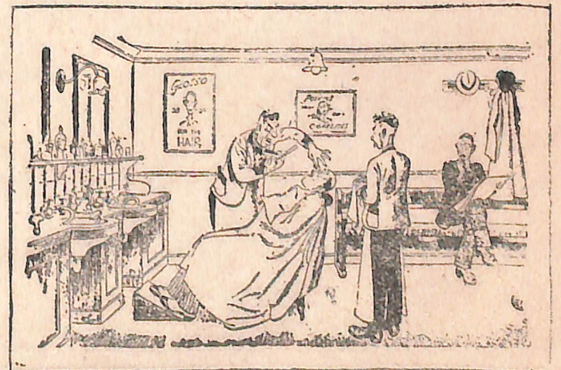
[Alman karikatürü]

— Ne kadar çok kitabın var..

— Kitap değil, ödiyemediğim faturaları ciltlettirdim!

[İsveç karikatürü]

İtalyan berber — Demek Musolini haksız ha...

Müşteri — Hayır, hayır.. Kanaatim değişti!

[İngiliz karikatürü]

Yaz günleri geçti.
Kış mevsimi geldi.
Hazırlıklar başladı.

SUMER BANK

Fabrikaları

Yeni mevsim için en zevkli bir dikkatle

KIŞLIK

Kumaşları dokumuş, çıkarmıştır. Bu kumaşlar, renkleri ve dokunuşlarile bir harika olmuştur.

TÜRK

zekâ ve kabiliyetinin bu eserlerini

İSTANBUL

BEYOĞLU

GALATA

ANKARA

İZMİR

SAMSUN

Satış yerlerinin camekânlarında göreceğiniz ütüsü bozulmaz, havı dökülmez, rengi solma kumaşlar, sizi hayret ve iftihar ile sevindirecektir.

RADYOLİN: Dişleri inci gibi beyazlatır.
RADYOLİN: Bütün mikropları öldürür.
RADYOLİN: Diş etlerini kuvvetlendirir.
RADYOLİN: Mevcut diş macunlarının en mükemmelidir.

bir doktorun güzellik keşfi

EN DERİN BURUŞUKLUKLARI IZALE EDER

Basit ve az masraflı olan Doktor Stejskalin keşfi; her kadına kendi yaşından pek daha genç görünmesi imkânını veriyor. Yüzdeki buruşukluklar, Biocel tâbir edilen ve cildin en kıymetli bir unsuru gıdaisi olan cevherin kayboluşundan tevellüt eder. Bu, Viyana Üniversitesi Profesörü; genç hayvanlardan istihsal edilen bu cevher sayesinde ensaca gençliği iade çaresini bulmağa muvaffak olmuştur ki bu cevher, şimdi pembe rengindeki TOKALON kremi terkibinde mevcuttur. Yalnız geceleri yatmazdan evvel tatbik edeceqiniz bu krem, uykunuz esnasında tamamen cilde nüfuz ederek bütün buruşuklukları giderir.

Cildi yumuşatarak gençleştirir. Yüzün zayıflamış adalelerini kuvvetlendirir ve göz altı çukurlarını tamamen kaybettirir. Sabahları, pudralanmazdan evvel beyaz renkteki (Yağsız TOKALON) kremini kullanınız. Bu da beyazlatıcı, besleyici ve mukavvidir. Münbasit mesamatı sıklaştırır ve siyah benleri giderir. Bu suretle sabah ve akşam kullanılan bu kremler, teninize bir gençlik tazeliğini verecektir. Hemen bugünden tecrübesini yapınız.

Reklâma inanmayın

Alanlara Sorun

En kolay, en parlak, en sürekli yanan Kömür Türk Antrasitidir

Reklâma inanmayın

Alanlara Sorun

En çok ısıtan, koku, duman yapmadan yanan ve yanarken parçalanmayan kömür

TÜRK ANTRASİTİ dir

Reklâma inanmayın

Alanlara Sorun

Her Sobada ve Maltızda yanan, fira vermeyen, en hafif ve en ucuz kömür

TÜRK ANTRASİTİ dir

Satış Yerleri:

Yenicami işhan Maden kömürü işleri T. A. Ş.

Galata İş Bankası şubesi

Akşam Matbaası